

Yttrande över Transportstyrelsens promemoria Uppdrag att utreda regler för A-traktorer och kompletterande rättelsedokument

Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, har uppmanats att avge ett yttrande över rubricerad remiss. Promemorians förslag till regeländringar syftar till att öka trafiksäkerheten för de som färdas i A traktor och för övriga trafikanter.

Sammanfattning

VTI har tagit del av promemorian och stödjer fullt ut de givna förslagen när det gäller lag- och förordningsändringar samt föreskriftändringar. VTI stödjer också Transportstyrelsens bedömning att A-traktorns konstruktiva hastighet ska fortsätta att vara 30 km/tim, med hänsyn till trafiksäkerheten för de som färdas i fordonet, men även trafiksäkerheten för andra trafikanter såsom gående, cyklister och mopedister, inklusive de i mopedbil.

VTI skulle dock vilja att åldersgränsen höjs för körkortsbehörighet AM till 16 år i stället för dagens 15 årsgräns, och att AM-behörigheten ska vara villkorad för tvåhjuliga fordon respektive tre- eller fyrehjuliga fordon samt att privat övningskörning ska utredas. Dessutom ska de säkerhetssystem som finns i den ursprungliga bilen finnas kvar i den ombyggda A-traktorn, fordonet ska ha registreringsskyltar både fram och bak, och möjligheten att begränsa fordonens maximala vikt ska undersökas.

Synpunkter

Höjning av åldersgräns

VTI anser att åldersgränsen för körkortsbehörighet AM ska höjas till 16 år, men att utbildningen kan påbörjas vid 15 års ålder (idag 14 år och 9 månader) på samma sätt som i Norge. Flera länder i Europa har 16 år som åldersgräns för att erhålla AM-behörighet.

Det finns god kunskap och forskning om hjärnan som visar att viktiga funktioner som har betydelse för trafiksäkerhet och säkra förarbeteenden inte är färdigutvecklade för denna åldersgrupp. Det är väl känt att ungdomar har ett större risktagande och en högre inblandning i olyckor vilket även är tydligt i VTI:s tidigare och pågående forskning. Om utbildningen, som föreslagits, förändras och görs mer riskbaserad är det vidare troligt att en något äldre ungdom har en bättre förmåga att tillgodogöra sig denna utbildning.

Villkorad AM-behörighet

VTI anser att AM-behörigheten bör vara villkorad för tvåhjuliga respektive tre- eller fyrehjuliga fordon. Pågående forskningsstudier visar att villkorad AM-behörighet är vanligt i andra länder. Transportstyrelsen föreslår (sidan 109 i utredningen) att villkorad AM-behörighet behöver utredas vidare och VTI stödjer en utredning av detta inom närtid.

Privat övningskörning

VTI vill, tvärtemot Transportstyrelsen (sidan 107 i utredningen), öppna upp för en utredning om det är möjligt med privat övningskörning inom utbildningen för AM-behörighet på fyrehjuliga fordon. Den får dock inte ersätta den utbildning som ges av AM-utbildare, utan ska vara ett komplement. Det är möjligt att ett oberoende körprov behöver göras hos Trafikverket för att säkerställa elevens körkunskaper.

Fordonen

VTI anser också att de säkerhetssystem som finns i den ursprungliga bilen, såsom krockkudde, bältessträckare, bältespåminnare, antisladdsystem, ABS-bromsar med mera ska finnas kvar när fordonet byggs om till A-traktor och kontrolleras vid besiktningarna. Med anledning av att många A-traktorer väger mer än en traditionell personbil ska möjligheten att begränsa fordonens maximala vikt undersökas. VTI anser att registreringsskylt ska finnas både fram och bak på fordonet.

I detta ärende har generaldirektören Tomas Svensson beslutat. I beredningen har seniora forskaren Helena Selander, utredare Susanne Wallhagen och forskningschefen Joakim Dahlman medverkat.

Tomas Svensson
Generaldirektör
Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI

Källor

Gregersen, N. P., Gustafsson, S., Nyberg, J., Stave, C. & Sörensen, G. (2015) Unga mopedisters olycksinblandning: orsaker och konsekvenser. VTI rapport 856. Statens väg- och transportforskningsinstitut.

Selander, H., Wallhagen, S., Henriksson, P. & Friis, C. (2023). Riskmedvetenhet, säkerhet och utbildning för unga förare med AM-körkort. Enkätstudier, workshops och intervjuer. Pågående forskningsprojekt finansierat av Trafikverkets FoI-portfölj Möjliggöra. Statens väg- och transportforskningsinstitut.

Selander, H. & Wallhagen, S. (2023). Mopedbilars och A-traktorers påverkan på trafiksäkerheten. Litteratur, intervjuer, olycksdata. Pågående forskningsprojekt finansierat av Trafikverkets FoI-portfölj Planera. Statens väg- och transportforskningsinstitut.